

תפילה (32)

להולכים בתמים". אנו מבקשים מהשי"ת שלא נהיה מאותם אלו שאין להם חן, אלא: "ותננו היום בכל יום לחן", בראש וראשונה "בעיניך", ואחר כך גם בעיני כל רואי. לא רק 'לחן' אלא גם: "ולחסד ולרחמים". לעיתים מזומנות אנו שומעים כל מיני מקרים קשים שבני אדם זקוקים לחסדי הבריות ולרחמיהם. בדרך כלל זה קורה כשמתרגשת ובאה צרה, כשמישהו, לא עלינו, נפטר, או חלה במחלה קשה, ועורכים מגבית לצורך הענין. עלינו לזכור דבר אחד: גם אם המקרה מזעזע ביותר, וכל לב נמס למשמע הדברים, כל עוד שהקב"ה לא מכניס בו "רחמים", לא יעזור שום דבר! עם כל מה שתדבר על חשיבות העזרה, עם כל מה שתתאר את נחיצות הסיוע רחמיו לא יתעוררו!

ספר "עבודה שבלב"

ותננו היום בכל יום לחן ולחסד....

כתב המהרי"ל: מעולם לא היה אדם בו חן וחסד, רק אסתר, ולכן אומרים בפיוט 'האדרת', 'חן וחסד לחי העולמים', ואף על פי שהיה באסתר זה היה לפי שעה. ולפי זה צריך לומר הפירוש כאן: "ותננו לחן", במקום שאצטרך לחן "ולחסד", במקום שאצטרך לחסד. אבל אין הכונה על שניהם.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על סדר התפילה

חן חסד רחמים, בג' תקופות

גם בברכת המזון אנו אומרים: הא-ל הזן אותנו ואת העולם כולו בטובו, בחן בחסד ברווח וברחמים רבים. יש לאדם שלוש תקופות בחיים: כשהוא תינוק, ילד, ומבוגר.

בהיותו תינוק, יש לו "חן" מיוחד בעינו אמו. בעיניה, הוא התינוק המתוק ביותר, החמוד ביותר שיש בעולם, גם אם זה ממש לא כך, החן הזה נותן בה את כוחות האינסופיים לטפל בו, בחום ובאהבה, לילות כימים, ללא לאות. גם כשהילד גדל, ומתחיל פה ושם לעשות צרות להוריו, ולפעמים קצת להתחצף אליהם, אף על פי כן הם ממשיכים לטפל בו ב"חסד". יחד עם כל השטויות שהוא עושה, הקב"ה נותן להם את הכוחות להמשיך ולהרים אותו בכפיהם האוהבות. כשהוא הופך להיות מבוגר, אחראי, לכאורה, למעשיו, ואף על פי כן הוא ממשיך במשובותיו, ולעתים אף מדיר שינה מעיניהם של הוריו, הקב"ה נוטע בלב הוריו "רחמים" עליו, והם נוטים להתעלם במעשיו ולרחם עליו. הקב"ה נוטע בלב ההורים, בשלוש התקופות, חן חסד, ורחמים, ובזכותם הם מגדלים ומפרנסים את ילדיהם.

ספר "עבודה שבלב"

וכוף את יצרי להשתעבד לך

הכתוב (משלי טז. ז) אומר: "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו". "אויביו", הוא יצר הרע. כאשר אדם משתדל בכל כחו לעשות את רצון ה', ולהתגבר על הצעותיו המפתות של היצר הרע, הוא זוכה לכך שהיצר הרע נכפף לפניו, ונתון לשליטתו המוחלטת של האדם. או אז, הופכת עבודת ה' לקלה יותר, משום שהרע, כאמור, נכפף אל הטוב.

ספר "עבודה שבלב"

וכוף את יצרי להשתעבד לך

בספר "עטרת זקנים" כתב, שאין לומר תפילה זו, שמשמעה כאילו מבקשים אנו מהשי"ת להכניע את יצרנו, בלי כל התעוררות ומאמץ מצדנו, והרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לג.). ברם האמת היא שבקשה זו אכן מותנית בהתעוררות האדם, אלא שגם לאחר שהאדם פועל מצידו, עדיין נצרך הוא לסייעתא דשמיא, ו"אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו" (סוכה נב:), לפי מידת ההתעוררות של האדם, כך מסייעו השי"ת. ולא די בכך שהקב"ה עוזרו להתגבר על היצר, אלא לעתים אף גוער ביצר הרע לבל יתגרה באדם. יש בכך מדרגות מדרגות, והכל תלוי בפעולותיו של האדם עצמו. ככל שיתאמץ יותר, כך יסייעו השי"ת לכוף את יצריו יותר ויותר.

החיד"א בספרו "מחזיק ברכה"

ודבקנו ביצר הטוב ובמעשים טובים

גם לאחר שזכה האדם להדבק ביצר הטוב, היינו שיש לו השפעה לטובה ונפשו נמשכת לטוב, מכל מקום עדיין צריך הוא חיזוק גדול כדי שההשפעה הטובה והרגשות הטובים שבו יצאו מן הכח לפועל. וזהו "ודבקנו ביצר הטוב ובמעשים טובים".

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על סדר התפילה"

ותננו היום בכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני

כל רואי

ישנם אנשים שאין להם חן בעיני הבריות. אנשים 'לא סובלים' אותם. אם תנסה לשאול משהו: למה? הוא עשה לך משהו רע? הוא דיבר עליך משהו? הוא פגע בך? התשובה תהיה שלילית: הוא לא עשה לי כלום. א"כ מדוע אינך סובל אותו? למה? ככה! בלי סיבה מיוחדת! אלו הם האנשים שאין להם חן. לעומתם, יש אנשים שפשוט נושאים חן בעיני כל רואיהם. זוהי, ללא ספק, מתנת שמים מיוחדת. מיד כשנפגשים בהם נוצרת כלפיהם "סימפטיה" ואהדה, וישנה הרגשה נעימה לשהות במחיצתם. עליהם אומר הכתוב (תהלים פד. יב): "חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב

וגמלני חסדים טובים: חסד שלא ינכה מזכויותינו יש להבחין את הנוסח "חסדים טובים", וכי יש חסדים שאינם טובים? לפי פשט אחד שכתבו המפרשים, אנו מבקשים מהשי"ת שהחסדים שהוא גומל אתנו, יהיו "חסדים טובים", שלא יורידו מזכויותינו. יעקב אבינו פחד (בראשית לב. יא): "קטונתי מכל החסדים", ומפרש רש"י: נתמעטו זכויותי על ידי החסדים שעשית עמי, כפי שדרשו חז"ל (שבת לב.). מפסוק זה: לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושים לו נס, שמא אין עושים לו נס, ואם עושים לו נס מנכים לו מזכויותיו. "וגמלני חסדים טובים", מבלי שהללו ינכו מזכויותינו.

ספר "עבודה שבלב"

וגמלני חסדים טובים

כשהקב"ה מטיב לאדם באיזה ענין אשר הוא טובה רק לעצמו, מברך המקבל שהחיינו ולא הטוב והמטיב, שאין זה המטיב לאחרים, ואין הטובה בשלימות, ועל כן לא יחשב חסד הנעשה עמו בכלל "חסדים טובים". אבל אם גם אחרים נהנים מן הטובה, אזי החסד הוא גם "טוב", ועל זה אומרים שיהיו "חסדים טובים", והיינו, שבטוב שייטיב לנו נוכל גם להטיב לזולת.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על סדר התפילה"

וגמלני חסדים טובים

כשהקב"ה גומל איתנו חסדים, אנו סומכים ובטוחים שהם "חסדים טובים", וזאת גם אם לא תמיד אנו רואים, או לא מבינים את הטוב. אבינו האב הרחמן, בוודאי דואג שלבנים שלו יהיה טוב. אם אבא נותן מכה על היד של הילד שלו, שהושטה לעבר חבילת הסוכריות, וביקשה ליטול ממנה אחת, וזאת לאחר שהרופא אסר עליו, בכל תוקף, לאכול סוכריות, אף אחד לא יאמר שהאבא הזה 'אכזרי' או 'קמצן', כולם יבינו כי האבא מיטיב לדעת מה טוב לילדו, ומה עלול, חלילה, להזיק לו. אם יעמוד מישוהו מהצד וישאל: אינני מצליח להבין מדוע האבא הכה את בנו על ידו? מה יאמרו לו הבריות? שוטה שבעולם! אתה עומד כאן, מן הצד, חמש דקות, ושואל שאלות? אתה יודע מה טוב לילד ומה מסוכן עבורו? אנחנו אורחים בעולם הזה, אף אחד אינו יודע מה טוב באמת ומה לא. אל לנו לשאול שאלות! עלינו להיות סמוכים ובטוחים כי אבא עושה רק טוב לילדים שלו גם אם, כאמור, לעתים לא רואים או לא מבינים. אבינו, אב הרחמן, רוענו, הרועה הגדול והנאמן, גומל עמנו, בכל עת ובכל שעה רק "וגמלני חסדים טובים". ומכיון ש"ה' רועי" או אז: "לא אחסר"

ספר "עבודה שבלב"

"וגמלני חסדים טובים"

יש חסדים שלפי הנראה בעינינו, הם אינם טובים. וכגון שה' משלם לאדם מדה כנגד מדה, כדי לעוררו שיפשפש במעשיו ויעשה תשובה, וכנאמר (תהלים סב. יג): "ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו"
רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על סדר התפילה"

הלכה: עניית אמן במקומות ובידים המחייבים נטילה ידיים הצריכות נטילה כגון שנגע במקומות המכוסים, שיש בהם מלמולי זיעה או היוצא מבית הכסא קודם נטילת ידיים, בין עשה צרכיו בין לא עשה צרכיו מותר לענות אמן. וכך הנוטל צפרניו מותר לענות אמן קודם נטילה, ואפילו באמצע נטילת הצפרנים. וכן קודם נטילת ידיים שחרית. ומכל מקום, אם ידיו מטונפות ממש בצואה, אסור לענות אמן. כל אלו שאמרנו שלא לענות אמן במקומות המטונפים, היינו אמן על ברכה אבל המברך את חבריו "תהיה בריא", רשאי לענות אחריו אמן. העונה אמן צריך לזהר שלא יפסיק דבר שאינו נקי בינו למברך. לכן הגר סמוך לבית הכנסת ושומע ציבור מתפללים, יזהר שלא יפסיק בינו להם אשפה שיש בה צואה וכדומה.

ספר "נוטרי אמן"

פתגם: אל תאמר לריעך לך ושוב ומחר אתן, ויש איתך משלי

חקירה: דינא דמלכותא דינא

מועיל רק להפקיע מהבעלים הקודם, והקונה צריך לעשות מעשה הקנין כדי לקנות, או שמועיל גם להקנות (שיעורי ר' שמואל גיטין עמוד קצ).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שמעך שמעתי, יראתי

מגיד מוכיח בשער אמר פעם באחת מדרשותיו: הנביא חבקוק אומר: "השם שמעתי שמעך יראתי", בעוונותינו הרבים יש יהודים שאינם מזכירים את שמו יתברך, ורק כשהם שרויים בצרה ובמצוקה, מיד נזכרים בו ומעלים שמו על שפתיים. כלפי הללו אמר חבקוק: רבונו של עולם! "שמעתי שמעך", כשאני שומע שמך מפיו של אדם כזה, "יראתי", הריני ירא פן משהו אצלו אינו כשורה.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף ל)

שבת שלום

יוצא לאור להפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זויריה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קאריין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת לויזה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עוזיא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לדיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עוזיא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, אליהו בן זהרה, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזויה.

